

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро-бі вулиці Пritchard і Мек'Грегора, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

СВЯТКУВАННЯ ДЕСЯТИХ РОКОВИН ЖОВТНЯ У ВІННІПЕГУ.

В неділю й понеділок, 6. й 7. листопада свідоме організоване робітництво та селянство цілого світа святкувало десяти роковини Жовтневої революції, десяти роковини існування радянської влади на шестій частині земної кулі — на тій частині світа, що колись знала була як велика російська імперія.

Вінніпегське робітництво святкувало цю славу річницю пролетарської перемоги не так величаво, як організоване робітництво великих індустріальних міст, головною Європи, однак під проводом комуністичної партії воно гідно вшанувало це свято в неділю, 6. листопада, двома великими концерт-митингами.

В неділю, 6. листопада, по полудні відбувся великий концерт митинг в Стренд театрі у Вінніпегу. На ньому виступало чотирох промовців: трох від Комуністичної Партії Канади, а один від Ліги Комуністичної Молоді.

З залізною князівською логікою малювали промовці феодальний гнет в бувшій царській Росії, знайш цілому світу, як "тюрма народів", малювали упадок царату, горожанську війну, перемогу трудящих й відбудову господарства країни, була боротьба за владу, боротьба за закріплення влади й боротьба за відбудову цілого господарства країни. Промовці один другого змінювали й один другого доповняли. Промови й плачі привити промовців трудящих Радянського Союзу перепліталися своїми прекрасними піснями й музикою Дівоча Мандолінова Оркестра Укр. Роб. Дому, яка червоним живим вночком удокорувала сцену.

Важкою подією на цьому концерті було проголошення, що Комуністична Партія Канади бере участь в сьогорічних місських виборах у Вінніпегу трома своїми кандидатами. А ними є: тов. М. Попович кандидат на адмерена на два роки; тов. Л. Морис кандидат на адмерена на один рік; тов. Дж. Кагана кандидат на шкільного троста. Це проголошення присутні привітали бурливими оплесками.

Вечером того самого дня відбувся величавий концерт-митинг в Укр. Роб. Домі. Присвячений він був також вшануванню 10-ох роковин існування радянської влади. І тут, як і в Стренд театрі взяли участь музичні й співацькі сили, виступали промовці, заклинаючи робітництво не лише своєю присутністю святкувати десяти роковини великої перемоги радянської влади, але гуртуватися довкола комуністичної партії для боротьби за перемогу Жовтня в цілому світі. З промовами виступали всі три кандидати комуністичної партії в наближаючих вінніпегських місських виборах, яких присутні вітали бурливими оплесками.

Мішаний хор і Друга Група Мандолінової Оркестри прикрасили цей вечір виконанням гарних революційних пісень. В цей вечір українське робітництво Вінніпегу започаткувало також загальною колективною листопадовою кампанією допомоги українській робітничо-фармерській пресі в Канаді.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ В КИШЕНЯХ МІЛІОНЕРІВ.

Американська демократія — ну хто-ж би щось злого про неї сказав? — демократизує фашистську Італію. Хіба-ж ми забули 14 заповідей Вилсона — правда, хоч не на горі Синаї і не від бога виблагані, але дуже голосні: про них стільки говорили й писали свого часу, що про таке Мойсеевим заповідям і не марилося. Що Вилсонові заповіді пішли в забуття, то це-ж здав всім заповідям на світі й американська демократія на цьому нічого не втрапить. Вона, проголосуючи "самовизначення" всіх народів, розстрілює за аеропланів населення Нікарагви, озброює за свої гроші фашизм в Європі й дома, посилає своїх фашистів в Європу для публічної демонстрації свого досягнення в цій області.

Часами, правда, деякі сенатори та конгресмени, що не зовсім на демократії розбираються, порушують в цих вищих державних законодавчих установах такі питання, як: Хто править Злученими Державами? Чому американський уряд санкціонує (поверджує) позички американських мільонерів чужинцям? Цікаві запитання, а тим більше цікаво їх чути від людей, що самі сидять в законодавчих установах держави й не знають хто править державою.

Санкціонуючи позички американських мільонерів чужинцям урядом, як же один з сенаторів, американський уряд бере на себе відповідальність, що ці позички будуть звернені. А це в свою чергу загрожує тяжкими наслідками зовнішній політиці Злучених Держав. Всіда за цю заявою сенатора підносять голоси й інших дрібних буржуїв, ліберальних газетярів, представників тої дрібної американської буржуазії, що не так боїться, як завидує диктатурі великого фінансового капіталу.

А маніпуляції з закордонними позичками великого американського фінансового капіталу такі справді відбуваються дивовижно. Під патронатом Моргана, уряд Злучених Держав знизує довги європейських держав американському урядові. Ось, наприклад, уряд знизив війсьнич довг Італії Злученими Державам до того, що за кожний долар довгу Італія має звернути тільки 27 центів, включаючи сюди й процент. А одночасно Морган позичає Італії нові свої власні мільони доларів по 94 за 100 номінальних (Позичає 94 дол., а Італія має звернути 100 дол.) І ту позичку уряд санкціонує. Значить, коштом зменшення урядових довгів Морган і інші мільонери мають нагоду дістати

з тих держав величезний процент на свої визначені капітали, ще й за запорукою уряду.

Уряд Злучених Держав дає фашистській Італії 73 центи на кожному одному доларові довгу. Але-ж бо це гроші не урядові, але державні, народні й вони мають прийти звідкись до державної каси. І вони придуть. Іх внесе до державної каси ціле насеління ріжними податками. І коштом американського насеління Муссоліні має змогу озброювати свою фашистську армію, і коштом того самого американського насеління Морган і спілка має змогу взяти з Італії 6 процент за свою найновішу позичку для неї.

Дрібний буржуй обурюється проти цього, протестує навіть в сенаті, а Кулідж назичує на посла до Мексика одного мультиміліонера; на Далекій Схід (в Японію) посилає другого в звязі з китайськими залізничними комбінаціями; нафтового короля, Дітерінга, посилає у Францію, щоб коли не владється сконкувати радянської нафти, допомогти Чемберлейнову заставити французький уряд зрвати зносини з радянською владою.

Це якраз є "американська демократія", з якої виийшли й в якій розпустилися Вилсонові заповіді. Вона притаїлася разом з золотом в кишнях американських капіталістів і не чує голосу, хоч крикливих, але податливих, а в крайньому разі безсильних, американських дрібних буржуйів та їх представників в сенаті чи конгресі.

НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ КАТАСТРОФИ НА ПІДКАРПАТТІ.

(Стаття Народнього Комісаря Освіти Радянської України тов. М. Скрипника.)

Радянські харківські і київські газети вмістили нинче наведену статтю-покид Народнього Комісаря Освіти Радянської України тов. М. Скрипника про допомогу жертвам повені Підкарпаття. На Україні тепер ведеться широка кампанія допомоги населенню знищеного Підкарпаття, всюди поформовані комітети, газети містять ряд відозв та поквітуння імен жертводавців. Нинче наведена стаття Народнього Комісаря Освіти найкраще свідчить, як трудяще населення Радянської України та члени її влади ставляться до своїх братів, які є під гнітом польської шлахти та чехословацької буржуазії.

М. СКРИПНИК, Народній Комісар Освіти Радянської України.

З сумом читаю рядки часопису з повідомленням про катастрофу на Підкарпатті. Новий тягар, нова біда спадає на рамена трудящого люду. Читачі газетні повідомлення, як повільно охопила Станіславщину, Львівщину, Тернопільщину, весь терен Сяну, Дністра, Прута, Черемоша, Стрия, Лимниця, весь терен Підкарпаття, ціле підгір'я охоплено катастрофою, і чорним колом — скривається перед тобою мала Східної Галичини.

Неначе відчуваючи переддеч нових днів, стогне земля куля й трусить свою поверхню в ріжних місцях. Жалювці по дії кримського землетрусу ще свіжо стоять перед нашими очима, але вчасна допомога союзного радянського уряду виправляє наслідки тої незвичайної катастрофи. Недавно перейшов инший землетрус у Відні, і там найбільш він виявився по робітничих передмістях.

Але на підкарпатському підгір'ю стихійна катастрофа відбулася найтяжче. На південному узбережжі Криму потерпіли поодинокі громадяни й цілі групи, а на Підкарпатті стихійне лихо захопило цілі тисячі і сотки тисяч людей разом. На Підкарпатті лихо вдарило саме по найбільшій, по найбільш пригніченій, по найнужденнішій людській осередках. Ніде на терені цілої Європи нема такого кутка, де-б так було зосереджено бідноту, злидні людей, залежених від кусинка хліба й заробітку, як у воно є по обох боках розкішних середньо-європейських Карпатських гір. Чехо-словацьке українське Закарпаття й польське українське Підкарпаття — то є вузол злиднів і бідноти, пригнічення й поневолення се-

ред перших змагань за волю, що їх історія сполучує з домаганями передової класи людства — пролетаріяту. Обабіч Карпат — це той терен, де "Камінна душа" первісного гірняка співзвучно відгукується на закликі провісника людського майбутнього, пролетарської класи, або як правильно сказав IV конгрес Комінтерну про українське національне питання, — це є один з найважливіших вузлів національно-революційних проблем середньої Європи.

І саме тут ударила стихія, саме тут найбільше прикрості, найбільше загрозу завдала наша трудова людність. Ні, не загадуватимемо про стихію, про природу, про незалежні від людства причини тої катастрофічної бідноти. Коли-б були інші соціальні взаємини, напевно давно буди-б урегульовані річниця гірських потоків та річок, напевно давно-б замість бути загрозою життю трудящого люду, ті гірські річки давали-б багато білого вугілля, і на них давно стояли-б електричні стації. Поки-що цього нема. Електростації будуються на Радянській Україні, де трудящий люд сам вирішує справи свого майбутнього. Дніпрестан, Штербуд і нові електричні стації Криворіжжя... А скільки сил залигає в Карпаті! Тільки майбутня комуністична перемога розкриває величезну перспективу перемоги людщини над природою.

До цього часу перша більша повинь не збільшує сили людства для його творчої роботи, а руйнує, нищить його господарство, призводить до злидіння, смерті, ріжних жахів, що їх ми бачимо на західно-українським Підкарпатті.

Ображенням почуваю себе не-

ред тою картиною. Бідні західно-українські брати! Вся сила пролетарської солідарності нашої йде до вас і рветься до допомоги, щоб вжити всіх потрібних заходів, щоб тепер же, негайно допомогти, зменшити жахливі наслідки стихійного лиха, і разом чуєш, як під політиканську гру ворожих трудящому людові сил починається парламентський танок навколо злиднів трудящого братства. Урядові статті, дрібно-буржуазні комітети допомагають, що розраховують на мізерні тисячі злотих, заяви про допомогу — "коли селяне й робітники стануть слухними"... А тут запалеюмося від бажання допомогти та від образи буржуазних змагань використати людське лихо.

Товариші робітники й селяне нашої Радянської України! У нас нема вищих почувань, інших бажань і домагань, крім

прагнення допомогти нашим потерпілим братам. Розгорнімо ширше нашу братерську акцію збірок для потерпілих від стихійної повені західно-українських Підгір'я. Додаймо нашим збіркам більше коштів до тих 50 тисяч карбованців, що їх радянський уряд України одірав від будівництва нашої країни для допомоги нашим прикарпатським братам.

Туди, в один з головніших вузлів соціально-політичних стосунків цілої середньої Європи, де вирішуватиметься майбутня доля князових взаємин прийдешньої боротьби, — туди пошлімо наші копійки й карбованці.

Братерське співчуття трудящим братам Західної України. Ширій пролетарській залік до солідарності, до братерської допомоги з боку всіх трудящих Радянської України.

М. Скрипник.

НА ГРАФСЬКИХ МАЄТКАХ.

Картини з селянського життя Радянської України.

На Волині, недалеко міста Старокопачинського, є невеличке село Антоніні. Село як і всі села.

Але, коли ви минете село, зараз за ним, поруч хаток розкішніе займаєть ся й палац. Палац на диво! Чудова архітектура, тонкий стиль, вміле розташування будинків — от обливиєтє палацу.

Це все майоратні маєтки графа Потоцького. І чого було не жити графові, чого було не закликати до себе на гостювання "великих князів" і чого було не держати кілька сот гончих псів, з-за ради розваг в лісах-заповідниках "іх сіятельства"?

Ви підіть подивіться на маєтки графа Потоцького, цього, колись, хлібного короля — тепер! Згоріло головне кубло графа — покої і частина помішкань, що біля нього. А решта загнилася. Величезні стайні стали у пригоди полкові червоної кінноти... В инших помішканнях розташувалися у-

станови райвиконкому, а решту забрав Антонініський Державний Заповідник імені Домбая.

Така доля спіткала після років революції графські палаці та маєтки. Лани теж змінилися, частину завняли селянські садиби, частину поле, а решту радянське господарство. Вийдете тепер на поле і перед вами, як биндючки, простяглися смужки селянських нив—геть, як об'єкт сягне...

Це, так би мовити, вступ до поліпшення побуту селянства. До кожної селянської хатки проводять електрику. Якось чудно виглядають високі стрункі стовби поміж низеньких хаток. І ці поліпшення підносять селянське господарство. Село поняла міцна організація кооперативів, громадських організацій. На майданчику, біля палаців простеньке, але гарне погруддя-пам'ятник В. І. Ленінові каже за те, що селяне шанують тих, хто вів їх до нових обривів в їх житті.

Рудін.

БУЛИ ПАНИ -- БУЛИ РАБИ.

Вітри осені, північні, мрячку на крилах принесли, чорну рілля напоїли, смуток нав'яли.

А за вітрами грім від півночі вдарив — революція — загудо степами, лісами й байраками.

Із фронту "непереможні" повернулись худі, злі, вошами заїдені. Про волю, про землю говорили, розбурали село, і тільки куркульці з пошани сина-шопотіла, молебні правили.

Однієї ночі край села на узліссі велетені казковий, панський палац кровю залито, нево позолотило верхів'я дерев над лісом, червоною заграва на обриві замготіла — то палац панський палац. У полудні згоріло ярмо, що мутало ший селянську.

І знов загукотіли гармати, задоготіли кулемети. Повернулись пани з Німцями, загукотіли німецькі нагаї на спинах мужичих і панський багнет глибоко вгравував в тіло "більшовика". Контрибуція: воли, корови та вінці й хліб — у вагонах з білими літерами "Дойтшланд" їхала до Німеччини. Порожніми стодами й корами, порожніми хатами селянські. А долуду лизало солом'яні дахи селянських хат.

Тоді в лісах та байраках — родились повстанці. Відбивали контрибуцію, нищили кайзерів загони — не одна когорта виросла тоді.

І Німці втікли. Почали селяне землю ділити. І перелякано заверушували куркульці. Отамани й отаманчики, щоб земля не віддавати, здрипали шкірку з бідноти, катували, убивали, мучили. Закрутилось село у вирі змін: золотопоникни, чорноцупчикни, жовтобланички, зелені й чорні перейшли селом. Баби та вони кляли більшовиків, дітей ними ля-

кали, а в багатьох селян сини — більшовики.

За владу радянську, за землю, за правду стояли воли, у боротьбі гинели. Лягали в степах десь на Мурмані від кулі англійської, помирали на Донщині від козацької шаблі, бігли під Перекопом, ходили аж до Варшави.

Останній постріл пролунав. Повернулись сини мужичий на село, у рекомах, комнеземах, сілрадах почалась робота. Роздарили багатіїв, притихли ті.

Тоді на зборах Ленко — старий Прієвкі вдові сини, що до дому повернувся, про "комуцу" кавав, розповідав, що спільними силами злидні перемогли легко, кавав, що світла будучність куркульці, деякі й своїми головами клялися: діти, моваши, жили, проживем і ми. А то в комуні хліба помиряться — не зникли до спільного!

А Ленко з товаришами не спав. Іздили вони до міста, до дому поверталися, і тоді радість грава в їх очах. Ли очима їх куркульці, цікавилися їх життям свої селяне-незможники.

Важко було комуні жити спочатку. Злидні заїдали, бо ащипи збиралась. А проте до роботи не ледачі були — все пережили. І рік голодний все пережили. Пухли з голоду люде в селі, як мухи помирали, пухли й у комуні, а проте сподівались на новий хліб, на нові живня.

Тієї зими забили бандити Ленко. — Комуніст, мовляв, наволоч. Нагарбав всього, голодний не сидить.

І Лежав Ленко з кулею під серцем, очі розплющивши, пухлий весь — до того, як забито його — три дні не в.

Живня надходили. Повітря та сонечко-пестило руді чубини, наливало зерно в важких колосках. Пішла тяжкої голод-

ної лютой зими не тільки худоби чи реманенту, а й сил було. Лежав зібраний хліб. Заговали старі рави, латали плуги, культиватори, трієр та молотарку придбала комуня. Замість "Потребительського об'єднання", на чолі якого стояв куркуль Сімшаг, організували неможливі Кооперативно-спокійне товариство, а в комуні комсомольці росли: Ленків син за старшого. Де-б не сів, — його вродить. У клубі, сільраді неможливі праць, почали не спити — батьки, каже, почали, ми закінчуємо.

Де колись стояв панський палац — там новенька, мов з під землі, агрошкола виросла. Колись пан тут справляв бенкетти, а тепер чути сміх балдрюї, юнацький. То сини селянські по новому вчаться землю обробляти.

— Прадіді раком, діди плугом, а ми трактором, — кажуць хлопці.

Трактор вже гуляє панськими нивами, а вони широкі зеленіють, просторіщем своїм око приривають.

Нове життя їде над селами. Вяч. Славо.

УКР. АКАДЕМІЯ НАУК НА ДЕСЯТИ РОКОВИНИ ЖОВТНЯ.

(Розмова з неодмінним секретарем У.А.Н. академіком А. Кримським.)

Єдина влада на Україні, що зробила все можливе для Української Академії Наук, — це Радянська влада, — сказав у розмові з співробітником "Пролетарської Прадди" академік А. Кримський, з приводу участі Української Академії Наук у святкуванні десятиріччя Жовтня.

Своє ділене існування літопис У.А.Н. може вести тільки з часу запровадження її зміцнення Радянської влади на Україні. Можна без перебільшення сказати, що одним з найвідмінніших фундаментів нашої Академії є тов. Затонський, що багато віддав енергії та любові для справи створення її.

Академія є справжній дитина Жовтня. З Жовтневою революцією Академія заявила своє існування.

Академія візьме найгарячішу участь у святкуванні десятиріччя Великої Революції. На це свято вона одержує цінний подарунок — новий будинок, де міститиметься другий відділ У.А.Н. Тут також працюватиме текстильна лабораторія випалюючого вчюного, що має ерфейське імя, академіка В. Шаповалова. Тепер, у звязку з проектом будови в Києві текстильної фабрики, ця лабораторія набуває шкільного значіння. Завдання 2-го відділу є облік та дослідження виробничих сил нашої країни. Це завдання надзвичайно актуальне.

На нашу долю випало щастя взяти участь у будівництві С.Р. С.Р. Ми свідомі тої величезної ролі, що її тепер покладено на нас.

Теперішній лад цілком сприяє розвитку науки. Ми й надалі працюватимемо, не покладаючи рук, на користь радянської держави.

Дні святкування Жовтневої Революції повинні перетворитися на дні свята української культури, що сини розвивається за шкільної підтримки нашого уряду.

Ми віримо, — сказав наприкінці акад. А. Кримський, — що на нове десятиріччя Жовтня Академія здумє дати нові досягнення вільної творчости всіх її наукових сил за гаслом — наука для трудящих мас!

ВИСТАВА "УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ".

У вересні відбулася у Варшаві вистава української та білоруської преси, уладжена емігрантами петлоруського габору, при піддержці польських офіційних установ. Вистава уладжена прихашем мала дуже малий інформаційний характер, за те більшу політичний закраску, чого доказом прихильні голоси бельведерських органів.

В жовтні 1917 року започатковано нову епоху світової історії.